

можливості виявлення злочинів та осіб, які їх вчинили, а також нові інститути і заходи, що можуть застосовуватися у кримінальному провадженні. Однією з таких новел, є введення систему кримінального провадження негласних слідчих (розшукових) дій як кримінально-процесуального доказування. Негласні слідчі дії надають можливість своєчасно і повно отримувати інформацію про злочин та використовувати її в розслідуванні.

Проведення негласних слідчих (розшукових) дій, хоча вони значною мірою вторгаються в сферу прав і свобод особи, в окремих випадках обмежують їх, але є ефективним засобом розслідування злочинів. Негласні слідчі дії надають можливість своєчасно і повно отримувати інформацію про злочин та використовувати її в розслідуванні, але положення чинного Кримінально-процесуального кодексу щодо визначеного порядку проведення негласних слідчих дій потребують доопрацювання, оскільки в окремих випадках порушують права і свободи учасника кримінального провадження і не створюють відповідних механізмів їх реалізації.

Разом із проблемою підвищення ефективності боротьби із злочинністю постає питання про створення громадянам надійних гарантій забезпечення прав і свобод у відповідності до впровадження нових методів і засобів боротьби зі злочинністю, а саме додержання законності під час проведення негласних слідчих дій. Необхідність їх врахування обумовлюється тим, що саме права і свободи людини є важливим ціннісним орієнтиром суспільного розвитку та об'єктивно необхідними для стабільності громадянського суспільства, забезпечення гармонійної взаємодії індивіда, суспільства та держави. Їх забезпечення та реалізація ґрунтується не лише на відповідних юридичних механізмах, а й на економічних, політичних, культурних та інших умовах, які повинна створювати держава.

Особливості суперечностей в оперативному спілкуванні та шляхи їх подолання

Гусєва К.А., старший викладач кафедри адміністративної діяльності НАВС, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

Окрему проблему в оперативно-тактичному аспекті ОРД становлять суперечності оперативного спілкування, особливо коли має місце примусова основа. Не секрет, що об'єкти ОРД нерідко залучаються до взаємодії, не бажаючи цього, а інколи й під загрозою застосування до них певних санкцій, що не може не призводити до психологічного протидорства. Особливого значення це набуває в спілкуванні оперативників із негласними працівниками чи з відповідними кандидатурами, які погодилися на співпрацю без дійсного прагнення цього (а через їх, скажімо, глибоку кримінальну «зараженість», страх помсти з боку кримінальних зв'язків) і не впевнені у забезпеченні конфіденційності такого співробітництва тощо.

Для подолання таких ситуацій треба вміло використовувати первісні підстави залучення осіб до негласного співробітництва: матеріальне стимулювання, звільнення від кримінальної відповідальності та покарання за вчинені злочини, допомогу у вирішенні життєвих чи побутових проблем і т. ін. Надалі ж конфліктне протистояння слід долати шляхом формування стосунків із негласним працівником на засадах довіри.

Крім того, під час оперативного спілкування дуже часто виникає проблема подолання психологічних бар'єрів: байдужості, підозрливості, ворожості, переслідування спілкуванням тощо. Усе це призводить до так званих конфліктів спілкування в ОРД. Практика свідчить, що психологічні бар'єри (насамперед, інтелектуальний, емоційно-вольовий, мотиваційний) в оперативно-розшуковій діяльності набувають особливого, специфічного характеру.

Отже, тут мова йде про загальну проблему конфліктів у ОРД. Як уже зазначалося, у структурі спілкування однією з її складових виступає інтерактивна сторона, тобто взаємодія між суб'єктами спілкування. Інтеракція є динамічним і доволі ситуативним процесом. Розглядаючи цю сторону спілкування, психологи, в принципі, зводять її до конфліктної взаємодії (від лат. *conflictus* – «зіткнення, сутичка»).

Активна протидія злочинного елемента визначається, з одного боку, характером спрямованих проти нього оперативно-розшукових дій оперативників (активність, таємність, оперативна інформованість, предметність, цілеспрямована наступальність тощо), а з іншого – намаганням цього елемента нейтралізувати вказані дії, здійснити певний зустрічний вплив (психологічний, фізичний).

Конфлікти оперативно-тактичного характеру можуть зумовлюватися також неоднозначним психологічним ставленням суспільства до заходів ОРД, зокрема до інституту негласного співробітництва громадян з оперативними підрозділами, засудженням цієї практики певною частиною суспільства з позицій побутової моралі.

Отже, конфлікти в оперативному спілкуванні є доволі дієвими чинниками, що впливають на кінцевий результат. Знання їх природи, динаміки розвитку, а також шляхів подолання становить суттєву складову професійно-психологічної підготовки оперативного працівника.

Основними завданнями такої підготовки щодо оперативного спілкування у конфліктних ситуаціях мають стати:

- набуття знань про конфлікти, причини їх виникнення, динаміку та можливі варіанти розвитку, способи реагування, стратегії поведінки;
- формування психологічної стійкості, впевненості у собі, своїй професійно-психологічній підготовленості, ймовірності успішного подолання труднощів, які виникли через конфліктну ситуацію;
- тренування вмінь і навичок щодо управління власними емоціями та емоціями співрозмовника при виникненні конфліктної ситуації;
- навчання способам самозахисту оперативника у конфлікті при агресивному його розвитку;
- навчання способам ведення переговорів у конфліктній ситуації, здійснення при цьому психологічного впливу на протилежну сторону.

Окрім усього сказаного, слід наголосити також на певних правилах особистої поведінки оперативників, що можуть допомогти їм уникнути несподіваного загострення конфліктної ситуації під час оперативного спілкування. Зокрема, у таких випадках треба дотримуватися наступного:

1) відшукати й усунути головну причину конфлікту або «перенести» негативні емоції, що виникли, на якийсь сторонній предмет конфліктної суперечності;

2) не ігнорувати об'єктивні причини, що призвели до конфлікту під час оперативного спілкування, намагатися знайти шляхи мирного його

вирішення з урахуванням позиції об'єкта оперативного спілкування;

3) не вдаватися до застосування відверто вольових тисків у конфлікті, використовувати аргументовані доводи;

4) не користуватися образливими висловами, особливо щодо особистості протилежної сторони, бо це може призвести до психологічного «вибуху»;

5) завжди намагатися нейтралізувати надмірну емоційність конфлікту;

6) за наявності відчутної нервозності (власної чи об'єкта спілкування), призупинити розмову та перенести її на інший час.

Завжди слід пам'ятати, що конфлікт є, насамперед, лише сигналом про наявність невирішеної проблеми у взаєминах із відповідним об'єктом під час оперативного спілкування, і цю проблему треба проаналізувати, зрозуміти й розв'язати, якщо мета спілкування важлива та ще не досягнута.

Список використаних джерел

1. Александров Д.О. Мистецтво керування людьми / Д.О. Александров. – К. : Фінпрес, 1999.
2. Александров Д.О. Психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності працівників міліції. – Частина 3. Психологічне забезпечення переговорної діяльності : навч.-метод. посіб. / Д.О. Александров, Я.Ю. Кондратьєв. – К. : НАВСУ, 2004.
3. Андреева Г.М. Социальная психология / Г.М. Андреева. – 2-е изд. – М. , 1988.
4. Асмолов А.Г. Психология личности / А.Г. Асмолов. – М. : МГУ, 1990.
5. Бандурка А.М. Конфликтология / А.М. Бандурка, В.А. Друзь. – X., 1997.
6. Бараненко Б.І. Психологія оперативно-розшукової діяльності. Загальна частина : навчальний посібник / Б.І. Бараненко ; МВС України, Луганська академія внутрішніх справ ім. 10-річчя незалежності України. – Луганськ : РВВ ЛАВС, 2003.
7. Бараненко Б.І. Психологія оперативного спілкування в діяльності оперативних підрозділів органів внутрішніх справ : навчально-практичний посібник / Б.І. Бараненко, В.А. Глазков, О.С. Звонко та ін. ; МВС України, Луганський державний університет внутрішніх справ. – Луганськ : РВВ ЛДУВС, 2007.

Функції прокуратури в контексті євроінтеграційних процесів України

Бойко Ю.Р., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: старший викладач кафедри Глушко А.П.

При вступі до Ради Європи Україна взяла на себе зобов'язання, які саме зафіксовані у Висновку №190(1995) Парламентської Асамблеї Ради Європи [1]. Відповідно до цього можна сказати, що повноваження прокуратури поза сферою кримінального права не суперечать вимогам РЄ у тому випадку, якщо функції прокуратури не порушують принципу верховенства права, реалізуються у державних інтересах, відповідають європейським стандартам у частині дотримання прав і свобод людини у межах компетенції, наданої прокурорам за законом. Зокрема, у Резолюції 1244 (2001) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Виконання обов'язків і зобов'язань, взятих Україною при вступі до Організації» наголошується на не виконі Україною обов'язки і зобов'язання як країни-учасника РЄ. Тут і зазначається, що взяте зобов'язання щодо трансформації ролі і функцій прокуратури не виконане [3]. У зв'язку з цим актуальною є проблема трансформації функцій прокуратури до європейських стандартів.

Саме функціональна складова є однією з важливих у діяльності прокуратури. Під функціями прокуратури потрібно розуміти передбачені Конституцією або законами напрями та види її діяльності, які зумовлюються соціально-історичним призначенням